

INTERESSANTE VOGELBEVOLKING

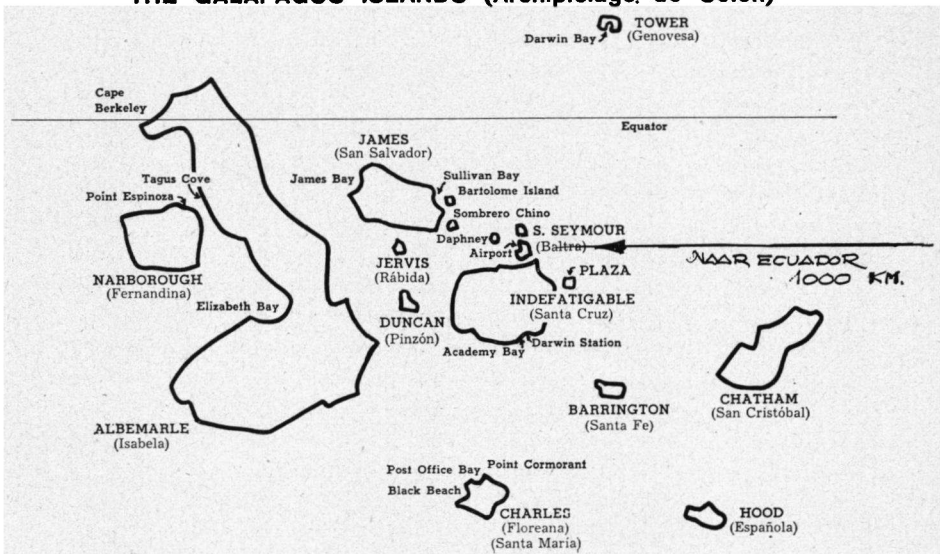
De vogelwereld van de Galapagos eilanden

Door Jan P. Strijbos

Foto's van de schrijver

Er is dit aanstaande voorjaar weer een gelegenheid een bezoek te brengen aan deze groep eilanden, gelegen in de Stille Oceaan, op meer dan 1000 km ten westen van Ecuador. Zij behoren aan deze kleine Zuid-Amerikaanse staat en werden in 1535 door de bisschop van Panama ontdekt. In 1934 kregen zij de status van een beschermd natuureservaat en dat verdienen zij volkomen, want deze eilanden vormen een wereld op zich zelf, een aparte wereld met een unieke en specieke flora en fauna, waarvan een zeer groot deel endemisch is. Men neemt aan dat de planten en dieren zich in een zeer lange periode op deze eilanden hebben kunnen installeren, waarvan de stamouders afkomstig zijn van het vasteland van Zuid- en Midden-Amerika. Wel is er een merkwaardig hiaat in deze dierenwereld. Zo komen er geen kikvorsen, padden of salamanders voor, terwijl in het nabije Amerika juist vele amfibieën voorkomen. De zee is dus blijkbaar een onoverkomelijke barrière geweest, die niet gepasseerd kon worden voor deze groep van dieren. Er komen maar twee zoogdieren voor, afgezien van twee soorten robben, namelijk een rattesoort, een rijstrat en een vleermuis. Maar grote katachtige roofdieren ontbreken geheel en dat is zeer waarschijnlijk de

THE GALAPAGOS ISLANDS (Archipiélago de Colón)

reden dat alle dieren er zo opmerkelijk tam en vertrouwelijk zijn en geen schuwheid kennen. En ofschoon deze dieren daar nu al meer dan ruim twee eeuwen lang kennis hebben kunnen maken met de mens, en *Homo sapiens*, het hoogst ontwikkelde dier ter wereld zich in de regel niet al te vriendelijk heeft getoond ten opzichte van het dier, hebben zij de opvallende makheid niet verloren. Dat is waarschijnlijk het gevolg van het feit, dat het aantal mensen ten opzichte van het enorme aantal dieren zo gering is geweest, dat vele populaties nog nooit een mens hebben ontmoet. Er zijn nog grote delen op tal van eilanden, waar nog nooit een mens een voet gezet heeft. Zo heerst hier nog een paradijselijke toestand: een volkomen harmonie en een blijvende vrede tussen mens en dier.

Prooi der reigers

Toch hebben verschillende dieren roofvijanden. Krabbetjes dienen rekening te houden met vier soorten reigers: een nachtreiger of kwak, een lavareiger (een endemische vorm), de grote Galapagos blauwe reiger en de grote zilverreiger. Een vijfde soort reiger, de koereiger die zich pas in de laatste jaren op deze eilanden heeft gevestigd — en wij staan versted van de explosieve verspreidingsdrift van deze reiger — zal zich wel niet vergrijpen aan de krabben. Maar ook de zeer kleine zeeleguanen vallen vaak ten prooi aan de reigers. De volwassen zeeluguanen zijn doodsbang voor hun erfvijanden, de haaien. Zij bezitten een zeer lange en krachtige staart, waarmee zij snel kunnen zwemmen, maar zij begeven zich in de regel nooit ver uit de kust, zodat zij bij naderend gevaar snel de rotsenkust of het strand kunnen bereiken. Dit zou mogelijk de reden kunnen zijn dat zij zich niet van het ene eiland naar het andere hebben verplaatst en zich zodoende in een zeer lange evolutie bepaalde eilandrassen hebben gevormd die door kleine verschillen te onderscheiden zijn.

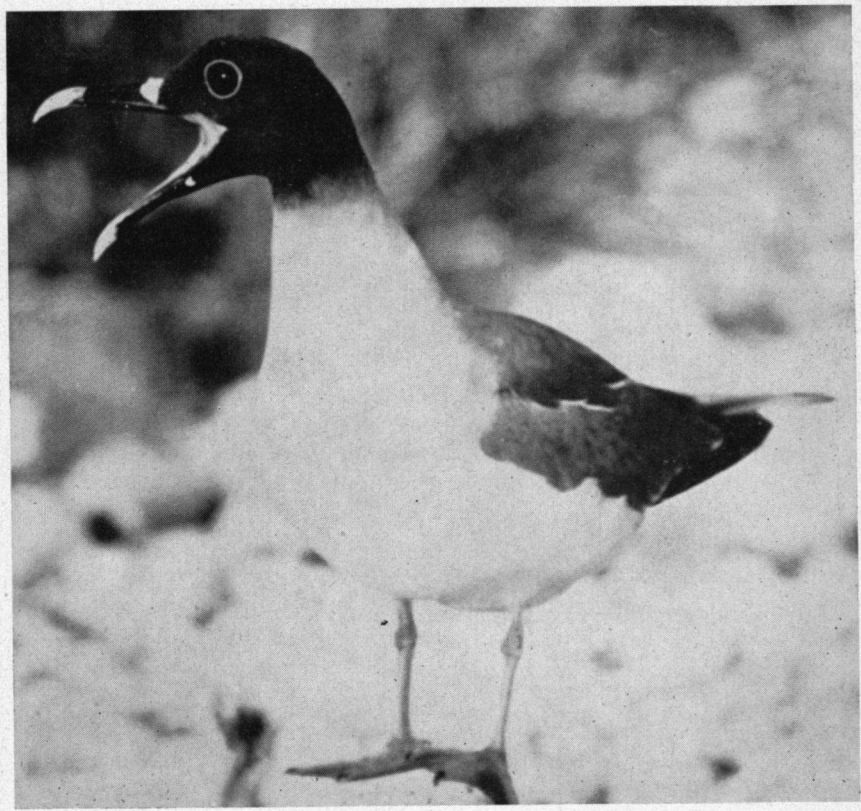
Schildpadden

Van de reuzenschildpadden zijn 14 ondersoorten bekend geworden. Verschillende daarvan zijn uitgestorven of zeer zeldzaam geworden en dat is te wijten aan de lang voortgezette en ongebreidelde jacht die de zeerovers en de walvisvaarders op deze dieren maakten. Het zijn landschildpadden en het is door de proeven van de Amerikaanse bioloog en diepzeeonderzoeker Beebe bewezen dat zij niet bestand zijn tegen het verblijven in zeewater. Hij bracht ze in de zee en ofschoon zij zeer goed bleken te kunnen zwemmen en zelfs in de branding en in de zware golfslag, waren zij een tijdje na deze proef dood. Zij bezitten geen zoutklieren en kunnen zeewater blijkbaar niet verdragen. Het voorkomen van ondersoorten op de verschillende eilanden staat stellig in verband met het feit dat de zee voor deze dieren een barriere vormde, zodat zij zich niet van het ene naar het andere eiland konden verspreiden, met gevolg dat in een lange periode van evolutie ondersoorten konden ontstaan.

Bijzonder veel vogels

Deze eilanden zijn echter niet alleen belangrijk voor de reptielen, zoals

zee- en landguanen, de zes soorten slangen — waarvan geen enkele giftig — en de reuzenschildpadden, maar in het bijzonder de vele vogels. De dertien soorten Darwinvinken, welke hier voorkomen vormden een van de meeste dwingende impulsen voor Darwin bij de ontwikkeling van zijn evolutie theorie. Zij zijn te beschouwen als een aparte onderfamilie van de vinken, waarvan geen vertegenwoordigers op het vaste land bekend zijn. Zij zijn voornamelijk te onderscheiden aan de snavelvorm, die zich aangepast heeft aan de aard van het voedsel en de wijze waarop dit bemachtigd moet worden. Zij herkennen elkaar aan de snavel van de partner. Een ervan, de spechtvink hanteert een stuk gereedschap. Deze weet namelijk een takje in de gewenste vorm te beitelen waarmee hij de insecten of de larven uit gaatjes van een stam weet te peuten. Heel vaak gebruikt deze vink daarvoor een stekel van een *Opuntia* (boomcactus). Het gebruik van een stuk gereedschap komt bij vogels niet vaak voor. Pas onlangs is ontdekt, dat de aasgier, een klein soort gier voornamelijk wit met zwarte vleugeleinden en een naakte gele kop (*Neophron percnopterus*), een steen gebruikt waarmee hij een struisvogelei weet stuk te slaan, zodat hij in de inhoud daarvan weet te verorberen. Een andere Darwinvink leeft voor een groot deel van het bloed van de maskerrotspelikaan. De vink pikt een gaatje nabij de anale

Zwaluwstaartmeeuw, de mooiste meeuw van de wereld . . .

opening en zuigt het bloed er uit. De rotspelikaan maakt het de vink daarbij gemakkelijk en tilt zijn staart op. Hij zuigt ook het bloed uit de bloedspoen van pas doorgelopen slagpennen. Een zeer wonderlijke vorm van samenleving. Bij een bezoek aan de Galapagos eilanden zult ge dat zeer waarschijnlijk niet zien. Evenmin zullen wij in het wild levende reuzenschildpadden zien, we zullen ze alleen in gevangenschap kunnen bewonderen en wel in het Darwin Station op Sants Cruz.

Nieuwe voorjaarsreizen

Dit aanstaande voorjaar is er weer een kans dit dorado voor degene die zijn hart verpaid heeft aan de vogels te bezoeken. Het reisbureau Hoogstins Passages te Amsterdam zal weer twee reizen organiseren. Deze staan onder de auspiciën van het Dagblad „De Telegraaf” en met medewerking van de K.L.M. Via Zurich, Madrid, Caracas en Curaçao wordt naar Panama gevlogen en vandaar naar Quito, de hoofdstad van Ecuador. Een kleine week brengen wij door in dat prachtige en boeiende bergland en vliegen dan naar Baltra, een der kleine eilanden in het centrale deel van de Galapagos archipel, en worden met de gereedstaande busjes meteen naar de haven gebracht waar het luxe jacht de „Lina A” gereed ligt. Dit schip zal nu voor de eerstvolgende dagen ons drijvende hotel zijn, waar wij de voortreffelijke maaltijden zullen gebruiken en ook de nacht doorbrengen. Elke nacht vaart het schip naar een ander eiland en wordt er geland. Wij krijgen ruimschoots de tijd en de gelegenheid om rond te kijken en te filmen en te fotograferen en te genieten van een wonderbaarlijke wereld met een onvoorstelbare rijkdom aan allerlei vogels.

Wat er te zien is

Alle dagen vertoeven wij temidden van niet te tellen aantallen zeeleeuwen, zeeleguanen en ontelbare vogels. Aan alle kanten bruine pelikanen, blauwpoot rotspelikanen, fregatvogels, Galapagos duiven, spotlijster, Darwinvinken, roodpoot rotspelikanen, die wij allemaal zo dicht kunnen naderen, dat wij ze zouden kunnen aanraken, indien wij dat wilden. Er zijn Galapagos pinguïns en niet vliegende aalscholvers en dan niet te vergeten de Galapagos albatros, die de Engelsen waved-albatros noemen vanwege de fraaie golftekening in de borst en de halszijden. Deze tot de kleinere soorten albatrossen behorende soort broedt alleen op het eiland Hood, maar dan ook in vele duizenden paren. En waar ter wereld kunnen wij albatrossen op de broedplaats en bij hun merkwaardige baltsgedrag gadeslaan? En dan zijn nog niet eens genoemd de keerkringvogels met hun lange zwiepstaart, de roestkleurige noddys, de vele pijlstormvogels en de stormvogels, een specifieke eendesoort en de flamingo's. Er komen twee soorten meeuwen voor, beide endemisch. De mysterieuze lavameeuw, waarvan men pas de laatste jaren nesten met eieren heeft kunnen ontdekken en de zwaluwstaartmeeuw, die ik het predikaat de mooiste meeuw van de wereld zou willen verlenen. En dan de vele trekkers, die hier de winter van het noordelijk halfrond komen doorbrengen en die in tegenstelling met de eigen broedvogels de

Blauwpoot rotspelikanen met jong.

normale schuwheid vertonen. Dat is ook min of meer het geval van de flamingo's.

Hier vinden wij nog een vrijwel ongerepte natuur, een onbesmette bodem, een zuivere lucht en rein, schoon water. In het westelijk deel van Europa spannen allerlei boze krachten samen, om ons, U en mij, van datgene te beroven dat de werkelijke glans van het leven uitmaakt. Hier kunnen wij nog de dierbare schoonheid bewonderen van een rijke vogelwereld. En gaan wij de diepe waarheid van Charles Darwin's woorden beseffen, toen hij in zijn simpelheid uitriep: „Waarom is niet ieder heer een ornitholoog?”

Biologische begeleiding

Er zullen thans weer twee groepsreizen gemaakt worden. De eerste groep vertrekt op 16 april en keert terug op 7 mei, de tweede groep zal op 23 april vertrekken en terugkeren op 14 mei. Het ligt in de bedoeling dat ik deze beide groepen biologisch zal begeleiden en omdat ik nu tweemaal de rondtrip rond de eilanden heb meegemaakt en de eilanden dus uit eigen aanschouwing heb leren kennen, zal ik naar ik hoop dat thans met meer succes kunnen doen.

• *Jan P. Stribos, Claus Sluterweg 2, Heemstede*

Bestudering van de trek door middel van radar

In „Der Ornithologische Beobachter” (jrg. 68, Heft 3, Augustus 1971, 89-158) worden radarwaarnemingen gedurende de voorjaarstrek in midden Zwitserland beschreven. In 1953 werd in Zwitserland reeds begonnen met radar-ornithologie. Toen bleek dat vogels op het radarscherm zichtbare echo's gaven. E. Weitnauer gebruikte (1956) voor het eerst

de radarmethode bij de bewerking van een concrete ornithologische vraag (nachtvlucht van gierzwaluwen). Sedert 1956 bestaat er in Zwitserland een „Arbeitsgemeinschaft für Radar-Vogelzugstudien” o.l.v. prof. dr. A. Portmann en Dr. E. Sutter. Sutter (1957), Gehring (1963) en Steidinger (1968) publiceerden over verkregen gegevens. Wie over dit onderwerp meer wil wet en moeten wij verwijzen naar dit artikel van Bruno Bruderer.